

Pozdrav kosíkům

Jarní příliv světla, síly a radosti býval za starších časů spojovaný i s odhodláním vykonat něco záslužného, osvědčit se v náročných úkolech, zvládnout něco nedořešeného, na co v zimě nebylo ani pomyslení... prostě se nebát a postavit se k těžkostem se stejnou samozřejmostí, jakou pozorujeme u divokých tvorů. Jaroslav Žák v knížce „Študáci a kantoři“ si dělal legraci z toho, jak se ve škole rozebíraly Hálkovy verše „Přilítlo jaro zdaleka a všude plno touhy...“ a jak už tenkrát to znělo mladým

až příliš pateticky, ale básníci to mysleli úplně vážně. Asi proto, že to tak zkrátka sami prožívali: „... A koho křídlem dotkne se, ten celičký se změní, a v srdci něco pocítí, co není k vyslovení.“

Ráda si povídám s pamětníky a čtu vedle nových knížek i ty z minulého a předminulého století (nebo některé ještě starší) a troufám si říci, že rozumím dost dobře oběma stranám. Bližší je mi novodobá střízlivost, ale protože mi vadí, když se přežene a zvrhne se, přece jenom bych se ráda přimluvila za trochu té uvědomělé dychtivosti. Vítat jaro jen proto, že už se dá snáz posedět na sluníčku nebo že rozkvetlé myrobalány v parku jsou barevnější než holé, to je trochu málo. A že tohle zřejmě převládá, to je vidět podle všeobecného vítání teplých dnů i v případě, kdy přijdou předčasně. Pro přírodu je to nepříznivé, ale pro lidi zkrátka příjemné. Vždyť to přece všichni potřebujeme, jsme po zimě tak unavení... A přitom moderní civilizace přinesla tolik problémů k řešení nebo aspoň zmírnění, že by si

to svoje, do čeho se pustit, měl určitě najít každý a mít to neustále na paměti, že na tom záleží a že je to na nás.

V knížce „Baarův památník“ z roku 1926, tedy takřka před sto lety, se mimo jiné píše, jak pozdější spisovatel Jindřich Šimon Baar děkoval v jednom z dopisů svému učiteli z gymnázia za jeho povzbuzování: „Pozor, studenti, to si pamatujte: Svůj cíl ať každý vidí jasně, určitě, aby věděl, co vlastně chce, proč žije, a k tomu cíli ať směřuje všechna práce a snaha vaše, ať mu platí celý život váš; kdyby vám bylo jít k němu cestou třeba křížovou, pevná vůle dovede vás tam.“ Bývalý žák svému profesoru přiznal, že někdy v sobě cítil netečnost a lhostejný chlad. Pak „ale včas zazněla zase zlatá slova Vaše...“ Dnes už není běžné se takhle vzletně vyjadřovat a možná ani uvažovat. I tak doufejme, že v různých podobách se totéž děje často i teď, to následování dobrých příkladů a závazek brát náš společný osud do vlastních rukou. Přece, kdo jiný by to měl dělat? A pokud se na to necítíme, příroda nám dává zvlášť na jaře dobré podněty na každém kroku. Hezky o tom napsal ve své prvotině „Dobře utajené housle“ (1966) i Miroslav Horníček:

„... Bubny a trumpety, například, jsou považovány za nástroje válečné... Neocitl jsem se dosud, bohudíky, v situaci, kdy trouby a bubny by měly probudit i moje bojové nadšení, a pochybuji, že by se jim to podařilo, ale zaslechnu-li poprvé v roce zpívat kosa, propadám naprosté a vrcholně šťastné panice...“

Někomu možná kosí písnička spíš vadí, když se ozve ještě za tmy. Ale i to stojí za zamyšlení, že my si v tu chvíli většinou ještě hovíme pod dekou, zatímco čilí kosíci už se s vervou pouštějí do díla...

Kosíci, černí braši,
jak milý je vás rozjásaný hlas!
V dubnu, kdy všechno raší,
je krásné vstát a slyšet zrána vás.

Kosíci, černá roto,
Díky za rána s vaším voláním.
Ta vaše píseň je náš motor
a my jsme vděční, že nás pohání.

V dubnu, když za oknem je jaro,
je krásné věřit v sílu zrození.
Ať je to sémě, holátko či národ,
jaro všem dává šanci proměny.

-ah-